

**KIERUNKI DZIAŁANIA ORAZ PLAN PRACY
WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU
OCHRONY ŚRODOWISKA W KRAKOWIE
NA 2024 ROK**

Kraków, grudzień 2023 r.

Roczny plan działalności kontrolnej został sporządzony zgodnie z wymogami zawartymi w art. 5a. ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 824 ze zm.).

1. Ogólna ocena znaczących zagadnień dotyczących środowiska.

Znaczące zagadnienia dotyczące środowiska wiodące w działalności Inspektoratu.

W roku 2024 będą kontynuowane wszystkie ustawowe zadania Inspekcji Ochrony Środowiska jak również zostanie utrzymany prymat kontroli interwencyjnych jako reakcji na informacje o łamaniu prawa ochrony środowiska, priorytetem na 2024 r. są działania związane:

- ze ściganiem przestępstw odpadowych;
- z ochroną wód przed zanieczyszczeniem, w tym pochodzącym ze źródeł rolniczych.

Wzmoczone działania kontrolne podejmowane będą w szczególności w zakresie zwalczania tzw. „szarej strefy” w zakresie nielegalnego postępowania z odpadami przez wytwórców odpadów niebezpiecznych i podmiotów uczestniczących w zbieraniu, transporcie i zagospodarowaniu tych odpadów. Od października 2023 r. w strukturze organizacyjnej Inspektoratu został wydzielony Wydział Zwalczania Przystępczości Środowiskowej.

W roku 2024 będzie kontynuowana kontrola źródeł zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych na terenie województwa małopolskiego poprzez kontrole zakładów, które na podstawie decyzji określających warunki korzystania ze środowiska wprowadzają ścieki do wód lub do ziemi lub pobierają wodę powierzchniową lub podziemną oraz kontrole podmiotów prowadzących produkcję rolną oraz działalność, w ramach której są stosowane nawozy lub przechowywane nawozy naturalne. Zostaną również prowadzone kontrole podmiotów odprowadzających ścieki bezpośrednio i pośrednio do rzeki Wisły, które w pozwoleniach wodnoprawnych albo zintegrowanych posiadają określone dopuszczalne stężenia chlorków i siarczanów oraz związków biogenych pod kątem przestrzegania warunków określonych w tych pozwoleniach oraz kontrole realizacji przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta obowiązków wynikających z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1469 ze zm.) dotyczących nieczystości ciekłych powstających na terenie gminy.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w województwie małopolskim zagrożenie dla jakości zarówno powietrza jak i wód powierzchniowych stanowi działalność antropogeniczna pochodząca głównie z sektora bytowego (emisja powierzchniowa), z komunikacji (emisja liniowa) oraz z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Wykonana klasyfikacja stref dla Aglomeracji Krakowskiej, miasta Tarnów i Małopolski za rok 2023 potwierdziła podwyższone poziomy stężenie: dwutlenku azotu NO₂ dla Aglomeracji Krakowskiej, ozonu O₃ we wszystkich strefach dla pomiarów długoterminowych, pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} (za wyjątkiem strefy miasta Tarnów), a w całej Małopolsce dla benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Jednoznacznie wskazuje to na konieczność kontynuacji realizacji działań określonych w Programie ochrony powietrza dla województwa małopolskiego wdrożonym uchwałami Sejmiku Województwa Małopolskiego Nr XLII/662/13 z dnia 30 września 2013 roku i jego kontynuacjami w latach 2017 - Uchwała Nr XXXII/451/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 roku oraz 2020 - Uchwała Nr XXV/373/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego.

Przy wyborze celów kontrolnych, uwzględniono:

- ogólne kierunki działania Inspekcji Ochrony Środowiska w latach 2021-2025 (z perspektywą do 2030 r.) określone przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska;
- priorytety do realizacji określone przez GIOŚ o charakterze ponad wojewódzkim;

- wytyczne Głównego Inspektora Ochrony Środowiska do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2024 r., zatwierdzone przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska;
- obowiązki raportowania do Komisji Europejskiej wynikające m.in. z Traktatu Akcesyjnego - Środowisko naturalne określane przez Ministra Środowiska;
- wyniki monitoringu i ocenę jakości powietrza w województwie małopolskim w roku 2023;
- wyniki klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych w województwie małopolskim;
- przegląd zakładów o dużym ryzyku zaistnienia awarii (kontrola z częstotliwością co najmniej raz w roku) i o zwiększonym ryzyku zaistnienia awarii (kontrola z częstotliwością co najmniej raz na trzy lata);
- przegląd stacji demontażu pojazdów z wykazu Marszałka Województwa Małopolskiego oraz informacje o nielegalnych stacjach demontażu;
- dane zawarte w Bazie Danych o Odpadach;
- dane zawarte w ewidencji kontroli i ewidencji podmiotów korzystających ze środowiska, oraz dokumentacji przebiegu i efektów kontroli w tym również dane z prowadzonej przez WIOŚ listy zakładów eksploatujących instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego;
- potrzeby przeprowadzania kontroli w terminach indywidualnie określonych w decyzjach administracyjnych dotyczących warunków wykonywania działalności wpływającej na środowisko (np. odroczenie terminu płatności kary pieniężnej, wstrzymanie użytkowania instalacji lub urządzenia, wyznaczenie terminu usunięcia negatywnych skutków powstałych w środowisku, w tym usunięcia skutków poważnych awarii lub naprawienia szkód w środowisku),
- skargi i interwencje wpływające do WIOŚ;
- zasoby kadrowe i organizacyjne Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie.

W roku 2024 uznaje się za najważniejsze prowadzenie następujących działań:

- związanych ze ściganiem przestępstw w zakresie gospodarki odpadami oraz z ochroną wód przed zanieczyszczeniem, w tym pochodzącym ze źródeł rolniczych;
- mających na celu likwidację szarej strefy w ochronie środowiska oraz wykrywanie wykroczeń i przestępstw przeciwko środowisku, w szczególności w zakresie gospodarowania odpadami oraz międzynarodowego przemieszczania odpadów;
- pozaplanowych, podejmowanych w zakresie rozpatrywanych wniosków o interwencje, w szczególności w zakresie ochrony powietrza, gospodarowania odpadami oraz gospodarki wodno-ściekowej;
- planowych, podejmowanych w zakładach skontrolowanych w poprzednim roku, w których stwierdzono naruszenia, w wyniku których może nastąpić lub nastąpiło zagrożenie;
- kontrolnych, przeprowadzanych na wniosek organów, takich jak Marszałek Województwa lub właściwi terytorialnie Starostowie na podstawie art. 41a ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1587 ze zm.) w zakresie spełniania wymagań ochrony środowiska;
- wspólnych z Krajową Administracją Skarbową, Strażą Graniczną, Inspekcją Transportu Drogowego, Policją w ramach akcji inspekcyjnych;
- planowych, dostarczających danych do przygotowanie raportów, sprawozdań i realizację zadań kontrolnych wynikających z zawartych porozumień;
- planowych, polegających na sprawdzeniu wypełniania obowiązków wynikających z przepisów prawa oraz decyzji administracyjnych przez zakłady, dla których częstotliwość kontroli została określona przepisami prawa.

W szczególności prowadzone będą kontrole m.in w zakresie:

- przestrzegania wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego;

- realizacji zadań w zakresie poważnych awarii przez prowadzących zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej;
- prawidłowości realizacji międzynarodowego przemieszczania odpadów, w tym niebezpiecznych, w szczególności poprzez kontrolę instalacji wytwarzających lub przetwarzających te odpady;
- prawidłowości postępowania z medycznymi odpadami w tym przez wytwórców oraz spalarnie odpadów;
- przestrzegania przepisów dotyczących odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami w miejscach niekorzystnie przekształconych i rekultywowanych z wykorzystaniem odpadów (wyróbiska poźwirowe, pokopalniane itp.);
- stosowania przepisów ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. *o odpadach wydobywczych* (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2336);
- przestrzegania przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. *o bateriach i akumulatorach* (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1113 ze zm.) w tym instalacje do przetwarzania zużytych baterii i zużytych akumulatorów,;
- przestrzegania przez podmioty zajmujące się obrotem na rynku sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz gospodarowaniem użytym sprzętem wymagań (instalacje do przetwarzania ZSEE), wynikających z ustawy z dnia 11 września 2015 r. *o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1622 ze zm.);
- przestrzegania przez podmioty wymagań wynikających z ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. *o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji* (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2056);
- przestrzegania przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* w zakresie warunków korzystania ze środowiska dotyczących ilości pobieranej wody oraz ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych i pozwoleniach zintegrowanych;
- stosowania Programu działań, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne*, przez podmioty prowadzące produkcję rolną oraz działalność, w ramach której są przechowywane odchody zwierzęce lub stosowane nawozy, obowiązane do stosowania Programu działań jak również wynikające z *Porozumienia z dnia 20 stycznia 2015 r. w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego*;
- wykonywania zadań określonych w programach ochrony powietrza i planach działań krótkoterminowych;
- spełniania wymagań przez producentów i użytkowników produktów zawierających lotne związki organiczne – farby i lakiery przeznaczone do malowania budynków i ich elementów wykończeniowych, wyposażeniowych oraz związanych z budynkami i tymi elementami konstrukcji oraz mieszaniny do odnawiania pojazdów;
- zawartości siarki w ciężkim oleju opałowym oraz w oleju do silników statków żeglugi śródlądowej;
- przestrzegania przez podmioty przepisów regulujących postępowanie z czynnikami chłodniczymi z grupy F-gazów;
- emisji: hałasu do środowiska, gazów i pyłów do powietrza, podczas której wprowadzane są dane i informacje do centralnej ewidencji emisyjności budynków, promieniowania elektromagnetycznego;
- spełniania przez podmioty wymagań określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010 z dnia 20 października 2010 r. ustanawiającym obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna;
- zgodności wykorzystania przez użytkowników zasobów genetycznych i tradycyjnej wiedzy związanej z zasobami genetycznymi z uzgodnionymi warunkami dostępu oraz podziału korzyści z ich wykorzystania zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2016 r. *o dostępie do zasobów genetycznych i podziale korzyści z ich wykorzystania* (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1594) oraz przestrzegania przez

podmioty wymagań wynikających z przepisów ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. *o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych* (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 546); przestrzegania przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. *o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności* (t.j. Dz. 2020 r. z 1645).

Podkreślenia wymaga fakt, że:

- poprawa gospodarowania odpadami, będzie realizowana m.in. poprzez wzmocnienie działań interwencyjnych przeciwdziałających nielegalnemu postępowaniu z odpadami oraz wzmoczenie kontroli dużych wytwórców odpadów niebezpiecznych i podmiotów uczestniczących w zbieraniu, transporcie i zagospodarowaniu tych odpadów;
- poprawa jakości wód powierzchniowych, podziemnych oraz gospodarowania zasobami wodnymi, będzie realizowana m.in. poprzez kontrole zakładów, które na podstawie decyzji określających warunki korzystania ze środowiska wprowadzają ścieki do wód lub do ziemi lub pobierają wodę powierzchniową lub podziemną oraz kontrole podmiotów prowadzących produkcję rolną oraz działalność, w ramach której są stosowane nawozy lub przechowywane nawozy naturalne. Zostaną również prowadzone kontrole podmiotów odprowadzających ścieki bezpośrednio i pośrednio do rzeki Wisły, które w pozwoleniach wodnoprawnych albo zintegrowanych posiadają określone dopuszczalne stężenia chlorków i siarczanów oraz związków biogenych pod kątem przestrzegania warunków określonych w tych pozwoleniach oraz kontrole realizacji przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta obowiązków wynikających z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach dotyczących nieczystości ciekłych powstających na terenie gminy.

Ważnym aspektem przy planowaniu pracy inspekcji w roku 2024 będzie również analiza działania Wydziału Zwalczania Przystępczości Środowiskowej, celem dalszego usprawniania prowadzenia czynności zmierzających do przeciwdziałania popełnieniu przestępstw oraz wykroczeń.

2. Obszar objęty planem kontroli.

Na terenie województwa małopolskiego obszar objęty planem kontroli obejmuje 19 powiatów oraz 182 gminy. W 2024 r. planuje się realizację zadań kontrolnych przez wykonywanie na terenie województwa małopolskiego inspekcji terenowych w zakładach należących do podmiotów korzystających ze środowiska oraz kontroli bez wyjazdu w teren, opartych na analizie posiadanej albo dostarczonej do WIOŚ dokumentacji, szczególnie wyników pomiarów automonitoringowych. Zadania kontrolne Inspekcji Ochrony Środowiska wymienione zostały w ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 824 ze zm.) oraz w ustawach i przepisach szczególnych.

Na rok 2024 ustalono realizację 61 celów kontrolnych (tzw. krajowych) wskazanych do wykonania przez GIOŚ (pismo GIOŚ z dnia 10 listopada 2023 r., znak: DZPS-PIP.90.1.2023) oraz jednego celu wojewódzkiego poz. 65 - Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska wodnego.

Lista celów kontrolnych przyjęta do realizacji w roku 2024

1	Kontrola przestrzegania przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, w zakresie realizacji obowiązków podmiotów gospodarujących odpadami (wytwórców, zbierających, przetwarzających, transportujących, pośredników w obrocie odpadami i sprzedawców odpadów).
2	Kontrola gospodarowania odpadami komunalnymi.
3	Kontrola przestrzegania przepisów przez podmioty prowadzące działalność w zakresie gospodarki odpadami palnymi w miejscach stwarzających ryzyko wystąpienia pożaru.
4	Kontrola przestrzegania przepisów w zakresie termicznego przekształcania odpadów.

5	Kontrola weryfikacji spełnienia wymagań dotyczących możliwości uznania przedmiotów lub substancji za produkt uboczny.
6	Kontrola przestrzegania przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach przez wytwórców odpadów niebezpiecznych (z wyłączeniem wytwórców pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego).
7	Kontrola przestrzegania przepisów dotyczących gospodarowania odpadami przez podmioty wytwarzające odpady drewnianych podkładów kolejowych oraz przetwarzających te odpady.
8	Kontrola zagospodarowania odpadów azbestu usuwanych z pokryć dachowych, instalacji i innych urządzeń i konstrukcji.
9	Kontrola realizacji obowiązków przez prowadzących składowiska odpadów.
10	Kontrola przestrzegania przez transportujących odpady przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach oraz rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych wymagań dla transportu odpadów.
11	Kontrola stosowania przepisów ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych.
12	Kontrola gospodarki odpadami powstającymi w wyniku oczyszczania ścieków komunalnych, w tym zagospodarowania osadów ściekowych.
13	Kontrola przestrzegania przepisów dotyczących odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami w miejscach niekorzystnie przekształconych i rekultywowanych z wykorzystaniem odpadów (wyrobiska poźwirowe, pokopalniane itp.).
14	Kontrola procesu rekultywacji składowisk odpadów.
15	Kontrola w zakresie gospodarki odpadami medycznymi i weterynaryjnymi.
16	Kontrola przestrzegania warunków decyzji dotyczących uznania przedmiotów lub substancji za produkt uboczny.
17	Kontrola przestrzegania przepisów oraz posiadanych decyzji przez wytwórców paliwa alternatywnego z odpadów, także w zakresie poprawności dalszego sposobu ich zagospodarowania przez kolejnych posiadaczy.
18	Kontrola obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, połączona z aktualizacją spisu zamkniętych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz opuszczonych obiektów unieszkodliwiania odpadów.
19	Kontrola terenów zanieczyszczonych i zdegradowanych w celu oceny realizacji zadania ujętego w Krajowym planie gospodarki odpadami 2010 „Rekultywacja terenów zanieczyszczonych i zdegradowanych składowaniem niebezpiecznych odpadów przemysłowych” przewidywanego do wykonania w latach 2009-2010.
20	Kontrola przestrzegania przepisów o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym.
21	Kontrola przestrzegania przepisów o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi.
22	Kontrola przestrzegania przepisów o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej.
23	Kontrola przestrzegania przepisów o bateriach i akumulatorach.
24	Kontrola w zakresie przeciwdziałania marnowaniu żywności.
25	Kontrola wytwórców olejów odpadowych oraz podmiotów prowadzących odzysk i regenerację olejów odpadowych
26	Kontrola przestrzegania przepisów w zakresie recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.
27	Kontrola przestrzegania przepisów obowiązujących w zakresie międzynarodowego przemieszczania odpadów z uwzględnieniem „Planu Inspekcji Transgranicznego Przemieszczania Odpadów”.
28	Kontrola prawidłowości realizacji międzynarodowego przemieszczania odpadów, w tym niebezpiecznych, w szczególności poprzez kontrolę instalacji wytwarzających lub

	przetwarzających te odpady.
29	Kontrola przestrzegania warunków dotyczących ilości pobieranej wody, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych oraz pozwoleniach zintegrowanych.
30	Kontrola przestrzegania warunków dotyczących ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych oraz pozwoleniach zintegrowanych.
31	Kontrola podmiotów prowadzących produkcję rolną oraz działalność, w ramach której są przechowywane nawozy naturalne lub stosowane nawozy, w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.
32	Kontrola przestrzegania przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu w zakresie warunków stosowania i przechowywania nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, produktów nawozowych UE, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” i produktów pofermentacyjnych.
33	Kontrola warunków stosowania i przechowywania nawozów organicznych, środków wspomagających właściwości gleby, wyprodukowanych w instalacjach, w tym w biogazowniach rolniczych w procesie produkcji energii z biomasy.
34	Kontrola w zakresie bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego.
35	Kontrola gospodarstw rolnych podlegających ocenie wypełniania wymogów warunkowości.
36	Kontrola przestrzegania przepisów dotyczących substancji kontrolowanych, nowych substancji oraz fluorowanych gazów cieplarnianych.
37	Kontrola przestrzegania przepisów dotyczących substancji chemicznych i ich mieszanin.
38	Kontrola spełniania wymagań przez producentów produktów zawierających lotne związki organiczne – farby i lakiery przeznaczone do malowania budynków i ich elementów wykończeniowych, wyposażeniowych oraz związanych z budynkami i tymi elementami konstrukcji oraz mieszaniny do odnawiania pojazdów.
39	Kontrola spełniania wymagań przez użytkowników produktów zawierających lotne związki organiczne – farby i lakiery przeznaczone do malowania budynków i ich elementów wykończeniowych, wyposażeniowych oraz związanych z budynkami i tymi elementami konstrukcji oraz mieszaniny do odnawiania pojazdów.
40	Kontrola przestrzegania przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza.
41	Kontrola wykonywania zadań określonych w programach ochrony powietrza oraz planach działań krótkoterminowych.
42	Kontrola wypełniania obowiązków wynikających z udziału w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.
43	Kontrola przestrzegania przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji hałasu do środowiska.
44	Kontrola zgodności wyrobów z zasadniczymi lub innymi wymaganiami przestrzegania Dyrektywy 2000/14/WE w sprawie emisji hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń.
45	Kontrola zawartości siarki w ciężkim oleju opałowym stosowanym w instalacjach energetycznego spalania paliw.
46	Kontrola zawartości siarki w oleju do silników statków żeglugi śródlądowej.
47	Kontrola przestrzegania wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego.
48	Kontrola jakości danych dostarczanych przez prowadzących instalacje w ramach Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń.

49	Kontrola w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom.
50	Kontrola w zakresie poziomów pól elektromagnetycznych.
51	Kontrola przestrzegania przepisów ustawy o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych.
52	Kontrola w zakresie zgodności dostępu i wykorzystania zasobów genetycznych i tradycyjnej wiedzy związanej z zasobami genetycznymi oraz podziału korzyści z ich wykorzystania.
53	Kontrola przestrzegania obowiązków przez podmioty wprowadzające do obrotu drewno i produkty z drewna.
54	Kontrola spełniania wymogów przez silniki spalinowe przeznaczone do maszyn mobilnych nieporuszających się po drogach.
55	Kontrola produktów i odpadów produktów w zakresie spełniania wymagań określonych w unijnym prawodawstwie harmonizacyjnym w obszarach, w których organem nadzoru rynku wskazano IOŚ.
56	Kontrola realizacji zarządzeń pokontrolnych.
57	Kontrole w zakresie przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia.
58	Kontrola w zakresie realizacji przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta, obowiązków wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w zakresie dotyczącym gospodarowania nieczystościami ciekłymi na terenie gminy.
59	Kontrola podczas której wprowadzane są dane i informacje do centralnej ewidencji emisyjności budynków.
60	Kontrola podmiotów odprowadzających ścieki przelewami burzowymi komunalnej kanalizacji ogólnospławnej do śródlądowych wód powierzchniowych.
61	Kontrola podmiotów wytwarzających z odpadów nawozy i środki poprawiające właściwości gleby w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o odpadach.

W 2024 roku przewidziano również do realizacji kontrole w ramach 3 ogólnopolskich cykli kontrolnych:

- a) podmiotów odprowadzających ścieki bezpośrednio do rzeki Wisły, które w pozwoleniach wodnoprawnych albo zintegrowanych posiadają określone dopuszczalne stężenia chlorków i siarczanów oraz związków biogenych pod kątem przestrzegania warunków określonych w tych pozwoleniach;
- b) realizacji przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta obowiązków wynikających z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1469 ze zm.) dotyczących nieczystości ciekłych powstających na terenie gminy (w związku z raportem Najwyższej Izby Kontroli nr ewid. P/21/066);
- c) wszystkich instalacji komunalnych (składowisk odpadów) funkcjonujących na terenie całego kraju w ramach cyklu 3-letniego.

Zgodnie z pismem GIOŚ z dnia 15 grudnia 2022 r. znak: DI-KKW.410.103.2022.iz w rocznym planie nie należy przypisywać do wyznaczonych zakładów cyklu kontrolnego (cykl 3) obejmującego weryfikację wszystkich instalacji komunalnych (składowisk odpadów) funkcjonujących na terenie całego kraju. Cykl ten jest cyklem GIOŚ i jest realizowany przez powoływane przez GIOŚ zespoły kontrolne.

3. Wykaz zakładów objętych planem, w tym wykaz instalacji wymagających uzyskania pozwolenia zintegrowanego.

Zestawienie ilości kontroli planowych - kompleksowych, problemowych przedstawiono w tabeli poniżej

Liczba planowanych kontroli ogółem	Liczba planowanych kontroli w terenie			Planowana rezerwa czasu na inne kontrole w % czasu przeznaczanego na kontrole	Liczba etatów inspekcyjnych łącznie z naczelnikiem wydziału wg stanu na dzień 30.11.2023 r.
	Ogółem szt.	Kompleksowych	Problemowych		
1	2	3	4	5	6
550*	550	55	495	75	66

* w tym 20 kontroli problemowych realizowanych przez Wydział Zwalczenia Przystępności Środowiskowej.

Zakłada się rezerwę czasową 75% na kontrole pozaplanowe.

Szczegółowy wykaz zakładów planowanych do kontroli umieszczony jest w ISK – Informatycznym Systemie Kontroli. Planując ilość kontroli w 2024 roku wzięto pod uwagę wytyczne Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, w tym kontrole w ramach cykli kontrolnych (po 30 kontroli z każdego cyklu), ustawowe obowiązki, zasoby kadrowe i finansowe Wydziału Inspekcji i Działów Inspekcji WIOŚ.

W 2024 roku zaplanowano do zrealizowania 550 kontroli terenowych, w których uczestniczy kontrolowany podmiot.

Wg stanu na 30 czerwca 2023 r. zobowiązanych do posiadania pozwolenia zintegrowanego jest 141 zakładów prowadzących ogółem 235 instalacji. Liczba zakładów, jak i instalacji jest zmienna z uwagi na powstające nowe zakłady (instalacje) posiadające pozwolenia zintegrowane, jak i „stare zakłady”, z uwagi na przeprowadzoną restrukturyzację i zwolnione z takiego obowiązku.

Wykaz zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR i ZZR) wyznaczonych do kontroli został uzgodniony z Komendą Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej. Na terenie woj. małopolskiego znajduje się 11 zakładów dużego ryzyka i 9 zakładów zwiększonego ryzyka (stan na 18 grudnia 2023 r.).

Na prowadzenie pozaplanowych czynności kontrolnych przeznaczono 75 % czasu pracy, co ma zapewnić efektywne działanie WIOŚ. Wyznaczona rezerwa czasowa związana jest ze znaczną ilością wpływających wniosków o interwencję - szczególnie w zakresie nieprawidłowego postępowania z odpadami, nieprawidłową gospodarką ściekową oraz wprowadzania widocznych dla mieszkańców zanieczyszczeń do powietrza bądź odczuwanych przez nich uciążliwości zapachowych. Dodatkowo w 2024 roku przewiduje się w dalszym ciągu dużą ilość kontroli wykonywanych na wniosek organów wydających decyzje na zbieranie i/lub przetwarzanie odpadów, z uwagi na kończący się okres obowiązywania zezwoleń.

4. Procedury opracowywania programów kontroli planowych

Program kontroli planowych jest to dokumentem sporządzany w celu usprawnienia przebiegu kontroli poprzez określenie ram kontroli i uporządkowanie działań kontrolnych.

Program kontroli należy sporządzić obowiązkowo w przypadku kontroli zakładu w terenie, dla następujących grup zakładów: zakłady podlegające obowiązkowi posiadania pozwolenia zintegrowanego oraz zakłady ZDR i ZZR.

W pozostałych przypadkach zaleca się sporządzenie programu kontroli przez inspektorów o krótkim stażu pracy. Decyzje w tym zakresie podejmuje naczelnik/kierownik komórki inspekcji.

Program kontroli zawiera m.in. następujące dane:

- nazwa i miejsce kontrolowanego zakładu/działalności;
- data rozpoczęcia i planowany termin zakończenia kontroli;

- typ kontroli (planowa/pozaplanowa), rodzaj kontroli pozaplanowej (na wniosek/ interwencyjna/ inwestycyjna/ inne), charakter kontroli (kompleksowa/problemowa);
- okres objęty kontrolą;
- cel kontroli (numer i nazwa celu wg ISK), zakres kontroli (np. ochrona powietrza, gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, nawozy itp.), rodzaj kontrolowanego zakładu/instalacji: (np. IPPC, ZDR, ZZR);
- inspektorzy WIOŚ, inne osoby/organy uczestniczące w kontroli.

Planowanie kontroli prowadzone jest w oparciu o przyjętą kategoryzację zakładów, uwzględniającą przede wszystkim stopień oddziaływania (ryzyko) działalności prowadzonej przez operatora na środowisko, planowanie cykli kontrolnych oraz planowanie kontroli w oparciu o ustalone krajowe lub wspólnotowe priorytety. Podstawową jednostką podlegającą kontroli jest zakład, rozumiany jako konkretne miejsce prowadzenia działalności lub eksploatacji instalacji. Przy sporządzaniu planu kontroli na rok 2024 wygenerowano z Informatycznego Systemu Kontroli (ISK) zakłady do kontroli w oparciu o tabele ryzyka.

Zgodnie z wytycznym Głównego Inspektora Ochrony Środowiska do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2024 r. w planie powinny zostać ujęte zakłady I i II kategorii oraz zakłady podlegające kontroli w ramach realizowanych w 2024 r. cykli kontrolnych.

Nie przewiduje się umieszczenia w planie kontroli zakładów z III, IV i V kategorii, z wyjątkiem kontroli:

- zakładów objętych cyklami kontrolnymi;
- zakładów, których realizacja umożliwia przygotowanie raportów, sprawozdań i informacji oraz realizację zadań kontrolnych wynikających z zawartych porozumień;
- zakładów skontrolowanych w poprzednim roku, w których stwierdzono naruszenia, w wyniku których może nastąpić lub nastąpiło zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska określone w klasie 2 od 2.1 – 2.4.

Do wygenerowanych z ISK zakładów, przyporządkowano ustalone cele kontroli i cykle kontrolne. Wykaz zweryfikowano i uzupełniono takimi zakładami z ewidencji, niewygenerowanymi przez ISK, których kontrola jest uzasadniona wybranymi celami kontroli. Przyjęto zasadę, że zakład w ramach planu na 2024 rok może być kontrolowany tylko jeden raz. Kontroli planowej przypisany został jeden lub kilka celów kontrolnych. Ewentualne kolejne kontrole zakładu mogą być realizowane jako kontrole pozaplanowe, w tym interwencyjne. Kontrole planowe w terenie, zgodnie z Systemem Kontroli, ze względu na charakter i zakres dzielą się na kontrole kompleksowe i problemowe.

Czynnikiem pomocniczym przy planowaniu jest procedura określona w ISK – tzw. Kategoryzacja zakładów uwzględniająca przede wszystkim stopień oddziaływania (ryzyko) działalności prowadzonej przez operatora na środowisko.

Kontrolę opartą na analizie badań automonitoringowych, zgodnie z ISK, zaliczane są do kontroli planowych, ale nie są uwzględniane w planie kontroli.

Dokumenty podlegające kontroli automonitoringowej to wyniki:

- a) pomiarów emisji pyłów i gazów do powietrza,
- b) pomiarów jakości i ilości odprowadzanych ścieków,
- c) pomiarów ilości pobieranej wody,
- d) pomiarów poziomu hałasu emitowanego do środowiska,
- e) pomiarów poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku,
- f) badań stanu środowiska w obszarze oddziaływania różnych obiektów (np. składowiska odpadów, stacje i bazy paliw).

5. Procedury kontroli pozaplanowych.

W planie na rok 2024 zapewniono 75% rezerwę czasu na kontrole inne niż planowe z wyjazdem w teren. Przeprowadzane będą typowe kontrole terenowe, w związku z napływającymi wnioskami o

podjęcie interwencji, dotyczące naruszenia wymagań ochrony środowiska oraz kontrole inne niż typowe, połączone z wyjazdem w teren, m.in. takie jak: kontrole transportów towarów i odpadów, kontrole na wniosek organu przed wydaniem decyzji na zbieranie/przetwarzanie odpadów, rozpoznanie zgłoszonego zanieczyszczenia oraz czynności przeprowadzone na podstawie z art. 10b ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska.

Niezależnie od tego przewiduje się wykonywanie kontroli pozaplanowych opartych na analizie dokumentacji m. in. w związku z:

- analizą dokumentów dotyczących przestrzegania przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach;
- analizą dokumentów dotycząca przestrzegania przepisów ustawy o odpadach;
- oceną jakości raportu PRTR pod względem jego terminowości, kompletności, spójności i wiarygodności;
- analizą dokumentów w celu przedstawienia informacji w związku z postępowaniem GIOŚ w sprawie zezwolenia na międzynarodowe przemieszczanie odpadów;
- analizą dokumentów przekazanych przez prowadzącego zakład, w celu wydania postanowienia opiniującego raport o bezpieczeństwie zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (kontrola dokumentacyjna może być przeprowadzona jedynie w przypadku, gdy od ostatniej kontroli w terenie nie wprowadzono w zakładzie istotnych zmian);
- analizą dokumentów przekazanych przez prowadzącego zakład w celu weryfikacji lub aktualizacji dokumentów, zgłoszeń i wykazów dotyczących ZDR;
- analizą dokumentów przekazanych przez prowadzącego zakład w celu weryfikacji lub aktualizacji dokumentów, zgłoszeń i wykazów dotyczących ZZR;
- analizą dokumentów dotyczących miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie ZDR i ZZR;
- analizą dokumentów dotyczących decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu lub decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w zakresie ZDR i ZZR;
- analizą dokumentów dotyczących przestrzegania przepisów ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

Jednym z zaplanowanych zadań będzie kontynuacja wspólnych akcji kontrolnych, w tym wykonywanie kontroli wspólnie z Krajową Administracją Skarbową transportów odpadów w strumieniu transgranicznym, także tych podlegających rejestracji w systemie SENT. Wspólne akcje dotyczą również udziału WIOŚ w realizacji projektów inspekcyjnych IMPEL Odpady i TFS oraz współpracy z Krajową Administracją Skarbową, Strażą Graniczną, Inspekcją Transportu Drogowego, Policją w zakresie przeciwdziałania nielegalnemu przemieszczaniu odpadów, w tym w zakresie oceny przewożonych towarów pod kątem klasyfikacji ich do odpadów.

6. Inne działania

6.1. Sprawozdawczość

W roku 2024 WIOŚ przekaze do GIOŚ w wyznaczonych terminach, informacje niezbędne do sporządzania ustawowo wymaganych raportów:

1. Przekazanie do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w wyznaczonych terminach informacji niezbędnych do sporządzenia ustawowo wymaganych raportów:
 - a) **do dnia 15 lutego 2024 r.** za rok 2023 sprawozdania z działalności kontrolnej wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska – zestaw danych GUS OŚ-2b,
 - b) przekazanie wyników kontroli przeprowadzonych w gospodarstwach rolnych podlegających ocenie wypełniania wymogów warunkowości, w układzie okresowych zestawień:
 - **do dnia 5 lipca 2024 r.**, za okres od 1 grudnia 2023 r. do 30 czerwca 2024 r.,
 - **do dnia 6 grudnia 2024 r.**, za okres od 1 lipca 2024 r. do 30 listopada 2024 r.,
 - c) **do dnia 29 lutego 2024 r.** informacji za rok 2023 wynikającej z art. 168a ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*,

- d) **do dnia 15 marca 2024 r.** informacji za rok 2023 o wynikach kontroli zawartości siarki w ciężkim oleju opałowym oraz w oleju do silników statków żeglugi śródlądowej,
 - e) **do dnia 30 sierpnia 2024 r.** danych za rok 2023 do Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń,
 - f) **do dnia 19 lutego 2024 r.** danych nt. przestrzegania przepisów dotyczących substancji kontrolowanych, nowych substancji oraz fluorowanych gazów cieplarnianych w 2023 r.
2. Uzgodnienie, w trybie art. 269a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*, z właściwym komendantem wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej wykazu zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej do kontroli w 2023 r. – **do dnia 15 października 2024 r.**
 3. Przekazanie do GIOŚ propozycji podmiotów do ujęcia w planie kontroli użytkowników zasobów genetycznych na rok 2025, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia 19 lipca 2016 r. *o dostępie do zasobów genetycznych i podziale korzyści z ich wykorzystania* – **do dnia 31 października 2024 r.**
 4. Przekazanie do GIOŚ informacji z realizacji przepisów rozporządzenia PEiR (UE) nr 995/2010 z dnia 20 października 2010 r. ustanawiającego obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna, niezbędnych do przygotowania sprawozdania do Komisji Europejskiej – **do dnia 29 marca 2024 r.**
 5. Przekazanie do GIOŚ w wyznaczonych terminach, informacji niezbędnych do sporządzania raportów z cykli kontrolnych, tj.:
 - a) **do dnia 29 lutego 2024 r.** danych dotyczących podmiotów pobierających wodę powierzchniową lub podziemną, pod kątem oceny spełniania warunków dotyczących ilości pobieranej wody, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych i zintegrowanych,
 - b) **do dnia 29 lutego 2024 r.** danych dotyczących podmiotów odprowadzających ścieki przelewami burzowymi komunalnej kanalizacji ogólnospławnej do śródlądowych wód powierzchniowych, pod kątem oceny przestrzegania dopuszczalnej średniej rocznej liczby zrzutów z poszczególnych przelewów.
 - c) **do dnia 15 marca 2024 r.** danych dotyczących podmiotów prowadzących produkcję rolną, a w szczególności podmiotów, które w bezpośrednim sąsiedztwie wód powierzchniowych przechowują lub stosują nawozy lub nawozy naturalne, pod kątem oceny, w tym na podstawie wyników pomiarów jakości wód powierzchniowych zlecanych w trakcie kontroli do CLB GIOŚ, czy prowadzona działalność rolnicza powoduje zanieczyszczanie wód azotanami.
 6. Przekazanie ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej oraz ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa oraz do wiadomości GIOŚ wyników kontroli stosowania programu działań, spełnienia obowiązku posiadania planu nawożenia azotem i stosowania nawozów zgodnie z planem nawożenia azotem przez podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, w ramach której są przechowywane nawozy naturalne lub stosowane nawozy za rok 2023, w terminie – **do 30 czerwca 2024 r.**
 7. Przekazanie do GIOŚ tabeli zawierających dane, wspólnych z Państwową Inspekcją Sanitarną kontroli, w zakresie produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego, tj.: Tabeli A. Kontrole urzędowe w zakresie produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego oraz Tabeli B. Próbki pobrane w ramach urzędowej kontroli produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego w terminie – **do 31 października 2024 r.**
 8. Aktualizacja na stronie internetowej WIOŚ wykazu zawierającego liczbę instalacji, które podlegają obowiązkowi uzyskania pozwolenia zintegrowanego, w podziale na branże, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości, według stanu na koniec każdego kwartału, w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po końcu danego kwartału.
 9. Przekazanie do GIOŚ sprawozdań z pomiarów hałasu wykonywanych w ramach kontroli, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a i lit. b ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony

Środowiska w 2022 r., niezbędnych do wprowadzenia tych danych do Ekoinfonetu w terminie określonym w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie systemu informatycznego Inspekcji Ochrony Środowiska „Ekoinfonet” – **do dnia 31 stycznia 2024 r**

6.2 Upowszechnianie informacji o środowisku i jego ochronie

W 2024 roku w zakresie upowszechniania informacji o środowisku i jego ochronie będą dalej prowadzone działania informacyjne o najważniejszych działaniach WIOŚ związanych ze zdarzeniami znaczącymi dla zdrowia i życia ludzi oraz środowiska, jak również prewencyjnymi działaniami podejmowanymi przez WIOŚ.

W 2023 roku działania te realizowano poprzez umieszczanie stosownych informacji na stronie internetowej WIOŚ w Krakowie, mediach społecznościowych (m.in. Twitter) oraz bieżącą współpracę z dziennikarzami. Ważnym elementem umieszczanych informacji w sieci było zamieszczanie krótkich instruktaży pod relacjami z podjętych działań. Również w 2024 r. prowadzone będą szkolenia funkcjonariuszy innych organów (m.in. KAS). WIOŚ w Krakowie będzie uczestniczył w lokalnych inicjatywach dotyczących problematyki ochrony środowiska.

Poprzez te działania WIOŚ w Krakowie informuje o obowiązujących przepisach dot. prawidłowego prowadzenia działalności gospodarczej (w obszarach gdzie najczęściej stwierdzane są naruszenia przepisów). Informacje te przekazywane są w przystępny dla odbiorcy sposób, co w konsekwencji wpływa na zmniejszenie ilości przypadków prowadzenia działalności niezgodnie z przepisami ochrony środowiska, redukuje tzw. „szarą” strefę.

6.3 Miernik liczby czynności wykonywanych w trybie art. 10b ustawy o IOŚ.

W roku 2023 został wprowadzony miernik informujący o prowadzonych czynnościach kontrolnych wykonanych w trybie art. 10b IOŚ na poziomie 1,2.

W roku 2024 określając stan docelowy przyjęto, jako poziom wyjściowy ilość czynności kontrolnych wykonanych roku 2023. Zobrazowanie miernika za rok 2024 przedstawiono w poniżej tabeli:

STAN OBECNY	STAN DOCELOWY	MIERNIK
245	270	1,1

Przez liczbę czynności rozumie się sumę wszystkich czynności przeprowadzonych w danej sprawie, o których mowa w art. 10b ust. 2 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska m.in.:

- obserwowanie i rejestrowanie przy użyciu środków technicznych, w tym technik satelitarnych i bezzałogowych statków powietrznych, obrazu zdarzeń oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom;
- gromadzenie i zabezpieczanie dowodów popełnienia przestępstwa lub wykroczenia;
- żądanie pisemnych lub ustnych informacji oraz przesłuchiwanie osób w zakresie niezbędnym dla ustalenia stanu faktycznego przy jednoczesnym pouczeniu ich o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, o której mowa w Kodeksie karnym;
- dokonywanie oględzin pomieszczeń i innych miejsc.

6.4 Działania Wydziału Zwalczenia Przystępczości Środowiskowej (WZPŚ)

W październiku 2023 r. zrealizowano priorytetowe zadanie wyznaczone na 2023 r. tj. przekształcenie funkcjonującej od 2021 roku Grupy Interwencyjno-Wyjazdowej (GIW) w oddzielny Wydział Zwalczenia Przystępczości Środowiskowej (WZPŚ). Działanie to miało na celu podniesienie sprawności wykonywanych zadań Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie walki z „szarą strefą” w gospodarce odpadami. W jego wyniku powołano osobny Wydział w skład którego weszło 10 osób, w tym 8 Inspektorów Inspekcji Ochrony Środowiska oraz 2 młodych pracowników WIOŚ przygotowujących się do egzaminu na Inspektora Ochrony Środowiska. W skład WZPŚ został włączony również były funkcjonariusz Policji. WZPŚ będzie działał na terenie całego województwa małopolskiego zarówno samodzielnie, jak również stanowiąc wsparcie dla Wydziału i Działów Inspekcji.

Wydział Zwalczenia Przystępczości Środowiskowej będzie realizował zarówno działania kontrolne jak i czynności na podstawie art. 10b ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, przy czym główną częścią jego zadań będą działania interwencyjne.

W związku z podjętymi w wyniku działań WIOŚ w Krakowie w 2023 roku informacjami o możliwych nieprawidłowościach w gospodarce odpadami oraz powiązaniach z innymi podmiotami prowadzącymi nielegalną działalność w tym zakresie do zadań Wydziału Zwalczenia Przystępczości Środowiskowej ujęto realizację niewielkiej ilości kontroli planowych zgodnie z wytycznymi GIOŚ. Członkowie Wydziału Zwalczenia Przystępczości Środowiskowej biorą udział we wdrożonym w WIOŚ w Krakowie oraz podległych mu Delegaturach systemie pracy zmianowej zapewniającym gotowość do podejmowania działań w terenie w przypadku stwierdzenia podejrzenia wystąpienia zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi lub środowiska, popełnienia przestępstwa lub wykroczenia przeciwko środowisku, bądź wystąpienia poważnej awarii (konieczność podjęcia działań w chwili zdarzenia) 24 godziny na dobę 7 dni w tygodniu.

Do zadań WZPŚ należy:

- zwalczanie „szarej strefy” w gospodarce odpadami;
- współdziałanie z organami ścigania oraz innymi organami w zakresie przeciwdziałania i wykrywania przestępstw i wykroczeń przeciwko środowisku;
- współpraca z Departamentem Zwalczenia Przystępczości Środowiskowej w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska w Warszawie (w tym cotygodniowe raportowanie o przeprowadzonych i planowanych działaniach);
- uczestnictwo w czynnościach procesowych prowadzonych przez organy ścigania;
- współpraca z organami ścigania w zakresie kontroli i nadzoru nad wytypowanymi podmiotami, co do których istnieje podejrzenie nieprawidłowego gospodarowania odpadami;
- współpraca z organami administracji rządowej i samorządowej w zakresie wykrywania szarej strefy w gospodarce odpadami;
- prowadzenie analiz spraw związanych z nielegalnym magazynowaniem odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne na terenie województwa małopolskiego w celu ustalenia przepływu odpadów i ujawnienia wszystkich uczestników nielegalnego procederu;
- rozpatrywanie zgłoszeń dot. istotnych nieprawidłowości w zakresie gospodarowania odpadami (m. in. porzucenia/zakopywanie odpadów);
- udział w akcjach związanych z prewencyjną kontrolą transportów odpadów, w tym transportów międzynarodowych.

W planie kontroli na 2024 r. dla WZPŚ uwzględniono poniższe wskazania:

- kontrole interwencyjne prowadzone w celu przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia będą dominować w zadaniach Wydziału. Przy prowadzonych kontrolach w zakresie gospodarki odpadami będą udzielane stosowne instruktaże przypominające o obowiązkach wynikających z ustawy o odpadach, m.in. w zakresie: obowiązku przekazywania odpadów do dalszego zagospodarowania podmiotom uprawnionym posiadającym wpis do rejestru BDO (art. 27 ust. 2), rozszerzonej odpowiedzialności wytwórców odpadów niebezpiecznych (art. 27 ust. 3b) oraz obowiązku prowadzenia w sposób bieżący i rzetelny ilościowej i jakościowej ewidencji

odpadów – szczególnie w sposób rzetelny dokonywać wskazania miejsca zagospodarowania odpadów (nie siedziby podmiotu) oraz dokładnego dokumentowania środka transportu, m.in. właściwe numery rejestracyjne ciągnika i naczepy (art. 66). Dodatkowo będzie wskazywany zakres odpowiedzialności karnej za nielegalny obrót odpadami;

- znaczną część prowadzonych działań będą stanowiły działania wykonywane w zakresie czynności z art. 10b ustawy o IOŚ;
- zgodnie z rekomendacją GIOŚ czas pracy inspektorów z Wydziału Zwalczenia Przystępczości Środowiskowej zostanie podzielony w następujący sposób:
 - 70% – realizacja zadań interwencyjnych i prewencyjnych (kontrole interwencyjne oraz działania z art. 10b ustawy o IOŚ);
 - 20% – wykonywanie kontroli planowych;
 - 10% – współpraca z organami ścigania i innymi służbami w zakresie przeciwdziałania i wykrywania przestępstw i wykroczeń przeciwko środowisku.
- zadaniami priorytetowymi dla Wydziału Zwalczenia Przystępczości Środowiskowej będą:
 - nadzór nad prowadzeniem rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych złóż kruszyw naturalnych (kopalni) oraz porzucaniem odpadów na ich terenie;
 - nadzór nad transportami odpadów w strumieniu krajowym i międzynarodowym;
 - nadzór nad ujawnionymi miejscami nielegalnego nagromadzenia odpadów;
 - identyfikacja miejsc i podmiotów nielegalnie gospodarujących odpadami, w szczególności odpadami niebezpiecznymi.

Pozostałe zadania priorytetowe wskazane w Wytycznych do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2024 r. będą realizowane w ramach Wydziału i Działów Inspekcji, ponieważ WZPŚ został powołany w szczególności do wykonywania czynności zmierzających do ujawniania i eliminowania przestępstw i wykroczeń przeciwko środowisku, w szczególności w zakresie „szarej strefy” w gospodarce odpadami.

Wydział Zwalczenia Przystępczości Środowiskowej będzie również wykorzystywany do realizacji zadań priorytetowych specyficznych dla danego województwa, tj. zadań, które będą w sposób istotny oddziaływały na ograniczenie zjawisk przestępczych w zakresie korzystania ze środowiska na terenie województwa małopolskiego.